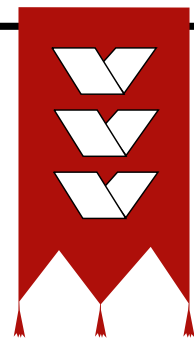

Vesteristen VIESTI

SINNIKKYYS

TOIMELIAISUUS

ELÄMÄNHALU

No. 26

**HISTORIALLINEN
PORVOO
KANSALAISSODAN
VESTERISET**

**HAASTATELTAVANA
PÄIVI NERG**

Puheenjohtajan palsta

Suomi juhlii tänä vuonna 100-vuotista itsenäisyyttään. Juhlavuotta on vietetty eri tapahtumin koko vuoden ajan niin kotimaassa kuin ulkomaillakin. Juhlavuoden sivusto kertoo, että se on kasvanut laajimmaksi ja monipuolisimmaksi juhlavuodeksi Suomessa, mukana on ollut yli 5000 hanketta. 78 % suomalaisista pitää tärkeänä osallistumista juhlavuoteen ja yli 600 000 on osallistunut jollakin tavalla ohjelman rakentamiseen. Yllättäen nuoret 15–24 vuotiaat ovat tutkimuksen mukaan innokkaimpia juhlistamaan Suomea. Vuosi huipentui tietenkin keskiviikkona 6.12.2017 pidettyihin juhlallisuuksiin, tosin juhlinta aloitettiin jo aattona 5.12.2017, jolloin sytytettiin sinivalkoiset valot ja pidettiin mm. yhteisiä kahvihetkiä klo 14.00. Monissa kaupungeissa valaistiin tärkeitä rakennuksia sinisin valoin ja yksi upeimmista oli Saanatunturin valaisu Kilpisjärvellä. Myös muut maat kunnioittivat Suomen itsenäisyyttä valaisemalla omia kohteitaan, näistä mainittakoon vaikka Rion Kristuspatas, Rooman Colosseum, Tukholman Globen ja Oslon Holmenkollen. Siniristiliput sai nostaa salkoon tiistaina klo 18.00 ja poikkeuksellisesti liputettiin yön yli, kunhan lippu oli valaistuna. Ja juhlan aihetta todella on, sadassa vuodessa Suomesta kehittyi yksi maailman parhaimmista valtiosta elää.

Vesteristen sukuseura jatkaa omaa juhlavuottaan 2018, silloin tulee kuluneeksi 50 vuotta sukuseuran perustamisesta. Sukuseuran juhla pidetään Helsingissä 7.–8. heinäkuuta. Juhlapaikan varausneuvottelut ovat vielä käynnissä. Luvassa

on joka tapauksessa ohjelmaa ja juhlaillallinen. Tarkemmat tiedot kerrotaan kevään jäsenkirjeessä ja sukuseuran internet-sivuilla ja Facebook-ryhmässä. Tässä on hyvä tilaisuus pyytää suvun henkilöitä kertomaan esiintyjistä, jotka voisivat ilahduttaa tilaisuutta. Tehdään yhdessä muistorikas juhla!

Viime kesänä sukuseura tutustui Porvooseen, yhteen Suomen vanhimmissa kaupungeista. Lauantain kierroksella kävimme mm. Brunbergin makeistehtaalla ja pienoismallimuseossa, kiertelimme Vanhassa Porvoossa ja illastimme Rafael's Steakhousessa. Ehdimme piipahtaa myös Minna Lehväslaihon työhuoneella Jokikadulla. Minnasta on haastattelu toisaalla lehdessä. Sunnuntaina tutustuimme Runebergin kotimuseoon ja hänen poikansa Walterin veistoskokoelmaan.

Toivotan kaikille sukuseuralaisille ja lukijoille hyvää joulua ja loppuvuotta ja onnellista uutta vuotta! Toivottavasti ensi vuoden heinäkuussa nähdään runsain joukoin!

Mikko Vesterinen

SUKUNEUVOSTO

Mikko Vesterinen, puheenjohtaja
p. 040 862 1018
mickomatias@gmail.com.fi

Justiina Westerinen, sihteeri
p. 09 342 2656 • 0400 79 2078
justiina.westerinen@uniarts.fi

Riitta Nieminen, rahastonhoitaja
p. 02 736 0071 • 044 927 2842
riittaa.nieminen@sposti.net

Airi Kapanen
p. 040 630 5988
kapanen.airi@gmail.com

Raija Kivinen
p. 040 528 5222
raija.kivinen@kolumbus.fi

Paavo Vesterinen
p. 050 342 7626
paavo.vesterinen@surffi.net

Rauni Vesterinen
p. 040 591 8984
rauni.vesterinen@live.fi

Tiia Vesterinen
p. 0500 609 045
tiia.vesterinen@gmail.com

Kotiosoitteet seuran kotisivuilla www.vesterinen.net

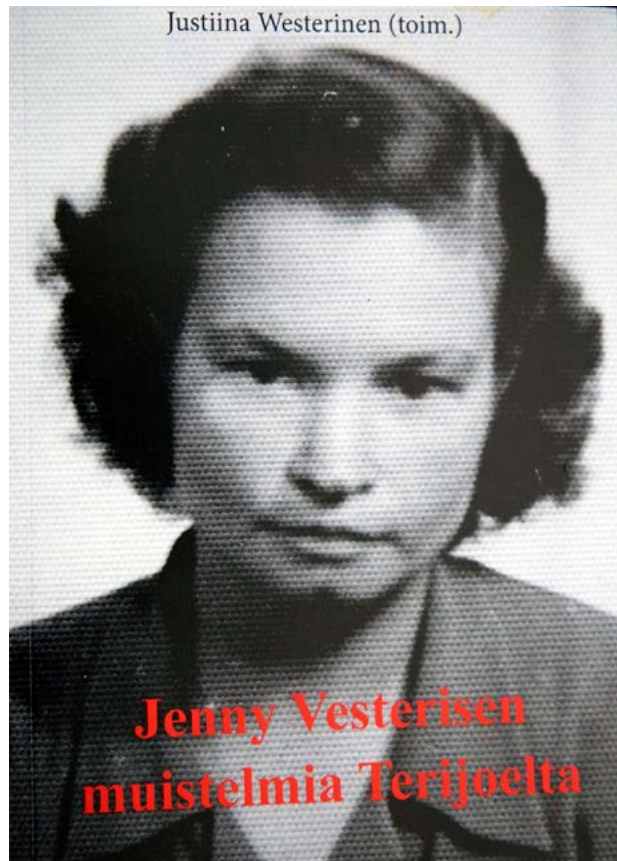
Vesteristen sukuseura ry
c/o Justiina Westerinen
Myllypadontie 7 C 11
00920 Helsinki

TOIMITUSNEUVOSTO

Mikko Vesterinen, Justiina Westerinen, Airi Kapanen,
Helimaaria Utriainen

Lue lisää Vesteristen juttuja seuran sivuilta
www.vesterinen.net

Justiina Westerinen (toim.)

Uusi kirjanen elämästä Terijoella

Vesteristen Sukuseuran uusimpana julkaisuna on äskettäin ilmestynyt kirjanen, jossa vuonna 1922 syntynyt Jenny Vesterinen muistelee lapsuuttaan ja nuoruuttaan Terijoella. Kuten niin monet muut, Jennykin joutui lähtemään evakkoon vuonna 1939 ja on siitä lähtien asunut Vaasassa.

Elämä Terijoella 20-luvun lopulta 30-luvun lopulle palaa Jennyn kertomana elävänä silmiemme eteen.

Kirjasessa on 60 sivua, karttoja ja valokuvia ja sen hinta on 10 euroa. Se sopii hyvin lähetettäväksi kirjekuoressa esim. joululahjaksi. Kirjaa voi tilata Sukuseuralta osoitteesta vesteristensukuneuvosto@gmail.com.

ISSN 1457-8247 (Painettu) 13.12.2017

ISSN 2341-6653 (Verkkolehti)

Oona Vesterinen pienoismallimuseossa.

Tyttöjen retkipäivä Porvoossa

Teksti ja kuvat Tiia Vesterinen

Jätimme Oonan kanssa perheen miehet kotiin ja lähdimme kahdestaan viettämään kesäpäivää Porvooseen Vesteristen sukuseuran retkelle. Bussiin hyppäsimme Kampista ja tuntia myöhemmin olimme Porvoon linja-autos asemalla. Ennen sukulaisten tapaamista kiertoajelulla, kävimme lounaalla torin laidalla sijaitsevassa Cafe Cabriolessa.

Lounaan jälkeen otettiin vielä jätskit torin jätskikiskalta. Nyt oltiin valmiita tutustumaan Porvooseen!

Bussi- ja kävelykierros kesti pysähdyksineen 3 tuntia, mutta Oona jaksoi hienosti koko matkan. Ensimmäinen pysähdys oli Brunbergin tehtaanmyymälässä. Ostettiin suukkoja ja riisisuklaata. Herkkuja maisteltiin heti bussissa

ja loput vietiin kotiin tuliaisiksi. Seuraava pysähdys oli Monark-pienoismallimuseossa. Täydellinen kohde pian 4-vuotiaalle lapselle. Etenkin ulkona oleva pienoisorata siltoineen, taloineen ja eläimineen jaksoivat kiinnostaa. Ilma oli lämmin ja aurinkoinen. Täydellinen paikka myös yhteiskuvan ottoon koko seurueesta. Sisätiloissa voiton vei

Vesteristen sukuseuran jäseniä Porvoossa

kahvilan vieressä oleva pieni leikkitala. Harmi, ettei muita leikkikavereita ollut mukana retkeilemässä. Sukuseuran tarjoama pulla ja mehu maistuivat hyvältä ja taas jaksettiin siirtyä bussiin.

Takaisin Porvoon vanhaan kaupunkiin, jossa meitä odotti kaksi opasta. Jakauduttiin kahteen porukkaan, jotta varmasti kaikki kuulevat oppaan kertomukset. Oonalle mieleen jäivät kapeat mukulakivikadut ja jyrkät mäet. Kiva yllätys oli törmätä torin laidalla

Oonan Henna-serkkuun perheineen. Pikaiset kuulumisten vaihdot ja juostiin muu ryhmä kiinni rannassa olevien aittojen luona. Seuraavaksi suunnattiin vierailulle Minna Lehväslaihon galleriaan kivenheiton päähän torilta. Olen ostanut usein hänen kuvittamiaan joulukortteja ystäville ja sukulaisille, joten oli mukava yllätys, että hän on alkupe räisiä Vesterisiä. Muutama kortti tarttui nytkin mukaan. Kun lähdimme galleriasta kohti Porvoon putiikkeja, yllätti

meidät kunnan rankkasade. Sanoimme Oonan kanssa heipat retkiseurueelle ja lähdimme etsimään purtavaa. Maittavien hampurilaisten jälkeen matkasimme bussilla takaisin kotiin Helsinkiin.

Paljon jäi vielä näkemättä ja kokematta Porvoossa. Muumileikkipuisto ja Runebergin koti ovat seuraavan retken kohteita. Kiva kokemus olisi matkustaa sinne lautalla. Kiitos sukuseura ja Porvoo. Meillä oli kiva päivä kansanne.

Porvoon kirkko
Alhaalla oikealla: Tuomiokapituli, entinen Porvoon kymnaasi.
Alhaalla vasemmalla: Sukuseura illallisella.

Sukumatkalaiset Linnanpihalla.

Porvoon historiaa

Teksti ja kuvat Mikko Vesterinen

Esihistoriallisten löytöjen perusteella Porvoon jokivarsi on ikivanhaa asutusalueetta. Porvoonjoki oli hämäläisten kauppareitti ja sen suuhun perustettiin kauppapaikka. 1200-luvun lopulla Ruotsin kuningas määräsi suuren väestösiirron Porvooseen, houkuttimena usean vuoden verovapaus, karjaa ja siemenviljaa.

Tästä alkoi alueen ruotsinkielinen asutus. Porvoo sai nimensä ruotsin kielien mukaisesti Ison Linnamäen päällä sijainneen linnan (=borg) ja joen (å) mukaan -> Borgå.

Ensimmäiset merkinnät kaupungista ovat 1300-luvulta ja historiallisissa lähteissä Porvoon pitäjä mainitaan 1351. Porvoo sai kaupunkioikeudet arviolta 1380. Keskiajalla ei ollut asemakaavaa, vaan talot rakennettiin pienille tonteille epäsäännöllisesti. Sen aikaiset talot olivat puuta ja siksi kaupunki onkin tuhoutunut paloissa useaan otteeseen. Myös sodat olivat usein syynä, 1500-luvun alussa tanskalaiset merirosvot polttivat talot ja samalla vuosisadalla Pitkän vihan (1570-1595) aikana venäläiset tekivät sen kahdesti.

1550 Kustaa Vaasa jopa lakkautti Porvoon kaupungin, koska halusi asukkaiden muuttavan vastaperustettuun Helsinkiin. Vuonna 1602 kaupunkioikeudet kuitenkin palautettiin.

Isonvihan aikaan Porvoo vallattiin 1713 ja tuhouttiin jälleen. Isonvihan päättyessä Uudenkaupungin rauhaan 1721 menetettiin Viipuri Venäjälle, jolloin sieltä siirtyi paljon asukkaita Porvooseen. Tämän ajan rakennuksista on säilynyt Porvoon tuomiokirkko ja kellotapuli. Viimeisin suuri palo tapahtui 1760.

Porvoon kaupunki ja maalaiskunta -kirjassa siitä kerrotaan näin: Vuonna 1760 oli Porvoossa 293 taloa. Vuorikadun varrella oli Bergmannien talon katto rikki, joten oli tilattava nopeasti katonpaikkaaja. Vanha emäntä ei saanut kuitenkaan unta, koska seuraavan päivän puuhat jännittivät. Vanha emäntä nousi, ja päätti tehdä korjaajille kalakeiton valmiiksi, niin ei tarvinnut seuraavana päivänä tehdä keittoa. Ja kun kalakeitto oli hautumassa, tuli unikin hyvin ja jännityskin katosi. Aamulla emäntä heräsi tulipalon rätinä ja kohaamaan. Keittotulesta oli tullut semmoinen roihu, että 202 taloa paloi poroksi. Kaupungin raatimiehet päättivät, että tärkeimmät talot ja rakennukset oli tehtävä kivistä. Oppaamme kertoi uuden version, koska kovin uskottavaa ei ole, että keskellä yötä keitetäisiin kalakeittoa – todennäköisemmin siellä tislattiin viinaa ja viinapannu räjähti, mutta koska siitä olisi seurannut vakava

rangaistus, piti keksiä sopiva hätävalhe. Tulipalosta johtuen Vanhan Porvoon rakennuskanta on pääosin vuosilta 1760-1820. Asemakaavaa ei muutettu ja jälleenrakennus tehtiin nopeasti vanhojen kivijalkojen ja kellareiden päälle.

Vuonna 1809 Suomi siirtyi Venäjän omistukseen ja siitä tuli autonominen suuriruhtinaskunta. Keisari Aleksanteri I kutsui valtiopäivät koolle Porvooseen. Avajaiset olivat maaliskuussa, sen yhteydessä keisari antoi hallitsijanvaikutuksen Porvoon tuomiokirkossa ja vahvisti maan vanhan uskonnon, perustuslait ja säätyjen oikeudet. Valtiopäivien päätöspuheessaan 19. heinäkuuta hän korotti Suomen kansakuntien joukkoon ”sen omien lakien suojaamana”. Kaikki valtiopäivien kokousrakennukset ja talo, jossa keisari seurueineen majoittui, ovat yhä olemassa.

1840-luvulla alettiin rakentaa Vanhan Porvoon eteläpuolelle empirekaupunkia. Vanhan Porvoon rakennukset ränsistyivät ja joutuivat purku-uhan alle. Taiteilija ja huonekalu- ja keramiikkatehtaan omistaja Louis Sparren vaikutuksesta asemakaava vahvistettiin 1936 ja Vanha Porvoo säilyi tuholta.

Nykyinen Vanha Porvoo on noin 700 asukkaan kaupunginosaa ja suosittu turistikohte.

Ylhäällä: Sukuseuralaisia Runebergin patsaalla.
Alhaalla vasemmalla: Runebergin kotimuseon aseita ja taljoja.

Opas kertoo Runebergin elämänvaiheista.

Johan Ludvig Runeberg

Teksti ja kuvat Mikko Vesterinen

Porvoota ei voi ajatella ilman kansallisrunoilija Runebergia. Hänen korkea, oman poikansa Walterin veistämä patsas seisoo ylväänä Runeberginpuistossa ja kotimuseon lyhyen matkan päästä siitä Runeberginkadulla.

Johan Ludwig syntyi 1804 Pietarsaareissa, jossa vietti lapsuuden, valmistui ylioppilaaksi Turussa 1822 ja aloitti samana vuonna opiskelut Turun yliopistossa. Opiskelukavereina oli Snellman ja Lönnrot. Runeberg valmistui filosofian kandidaatiksi vuonna 1827. Saman kesänä hän tapasi tulevan vaimonsa Frederikan Paraisilla. Vuonna 1828 Runeberg muutti Helsinkiin, koska Turun palon vuoksi yliopisto siirrettiin sinne.

Vuonna 1837 Runeberg sai Porvoon kymnaasin roomalaisen kirjallisuuden lehtorin viran ja hän muutti pysyvästi sinne. Virkaan kuului Porvoon tuomiokapitulin jäsenyys, joten hänet vihittiin myös papiksi.

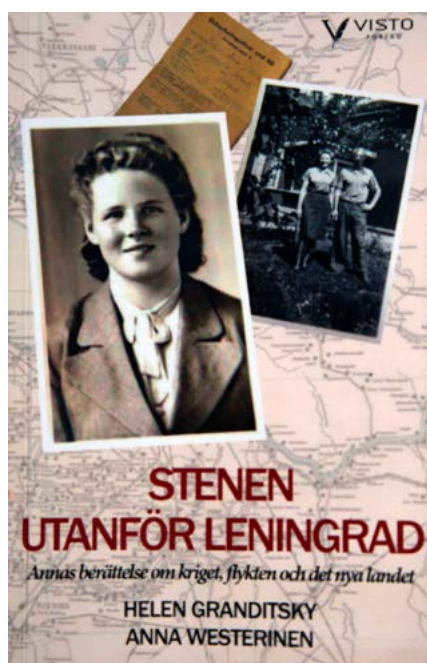
Professorin arvon Runeberg sai 1844. Eläkkeelle hän jäi 1857.

Runeberg oli hyvin aktiivinen elämän eri aloilla, opettamisen lisäksi hän toimitti lehteä, kirjoitti runoja ja teoksia, joista mainittakoon vaikka Hirvenhiihtäjät ja Vänrikki Stoolin tarinat. Maamme-laulun sanat ovat hänen kynästään lähtöisin. Hän oli myös innokas metsästäjä ja kotimuseon yksi huone on pyhitetty aseille ja saalisnahoille.

Vuonna 1863 Runeberg sai aivoverenvuodon ja hän halvaantui metsästyretkellä. Loppuelämänsä hän vietti vuodepotilaana. Hänen insinööripoikansa Jakob teki isälleen puisen pyörätuolin. Runebergin vuode oli sijoitettu siten, että hän pystyi seuraamaan kadun liikennettä katupeilin kautta. Hän kuoli 1877 ja kun myös vaimo Frederika kuoli 1879, niin vuonna 1882 heidän kodistaan perustettiin kotimuseo. Se on säilytetty mahdollisimman tarkasti sen ajan kuvana.

Sukuseura tutustui museoon sunnuntaina 9.7.2017.

Lähde: wikipedia, museon opastus

Kirja inkeriläisten Westeristen elämästä

Teksti Justiina Westerinen

Sukukirjan tiedot voivat joskus täydentyä yllättävillä tavoilla. Ruotsissa julkaistiin tänä vuonna ”Stenen utanför Leningrad” -niminen kirja, joka perustuu inkerinsuomalaisen Anna Westerisen (o.s. Susi) muistelmiin. Anna kertoi toimittaja Helen Granditskylle kokemuksiaan sodan ajalta Inkeristä, pakomatkasta Viron ja Suomen kautta Ruotsiin ja elämästä uudessa maassa.

Anna Susi syntyi vuonna 1925 Leningradin lähellä Inkerin Suokylässä (Sokuli). 30-luvulla Inkerissä alkoivat venäläistämistoimenpiteet. Perhe pakotettiin venäläistämään sukunimensä muotoon Volkov. Kouluissa ei enää saanut käyttää suomea, vaan kaikki opetus annettiin venäjäksi. Kylän itsenäisistä maatiloista muodostettiin kolhoosi. Ihmisiä katosi.

1941 alkoi sota Neuvostoliiton ja Saksan välillä ja saksalaiset joukot saapuivat Inkeriin. Anna työskenteli kaksi vuotta saksalaisten miehittäjien kanssa ruokahuollossa mm. Leningradin piirityksen aikana. Sodan loppupuolella inkeriläiset evakuoitiin Viroon ja sieltä Annan perhe päätyi Suomeen.

Annan veli oli ollut sotilaana puna-armeijassa ja jäänyt saksalaisten vangiksi. Hän pääsi vapaaksi sodan päättyttyä ja löysi perheensä Suomesta. Rauhansopimuksen ehdossa Neuvostoliitto edellytti, että Neuvostoliiton kansalaiset, joihin inkeriläisetkin kuuluivat, tuli palauttaa. Vangiksi jääneitä sotilaita pidettiin Neuvostoliitossa petteureina ja heitä uhkasivat parhaimmassa tapauksessa Siperian vankileirit, jos he sattuivat välttämään teloituksen. Annan isä halusi poikansa turvaan Ruotsiin ja vaati, että Anna lähtee myös. Useamman henkilön matkaan eivät rahat riittäneet. Samalla laivalla lokakuussa 1944 Ruotsiin pakeni myös tuttu inkeriläispoika Reino Westerinen, joka oli kuulunut Suomen armeijan Heimopatal-

joona 3:een ja taistellut Neuvostoliittoa vastaan. Hänellekin palauttaminen Neuvostoliittoon olisi todennäköisesti merkinnyt kuolemantuomiota. Reinon isä, Jooseppi Tahvonpoika Westerinen (9.10.1887) löytyy Vesteristen sukukirjasta, mutta Reinon kohtalo on tähän asti ollut tuntematon.

Anna kertoo kirjassa yksityiskohtaisesti, kuinka huonosti Ruotsi otti pakolaiset vastaan ja minkälaista rasismia venäläisinä pidetyt Anna ja Reino kohtasivat. Työtä, asuntoa tai ruokaa ei meinannut löytyä. Viranomaiset ja naapurit olivat epäystävällisiä ja yrittivät usein huijata. Vierauden ja mihinkään kuulumattomuuden tunne tuli tutuksi. Reinon etunimi muuttui muotoon Edvard. Sitkeydellä Anna sai aluksi töitä posliinitehtaasta ja myös Reino erilaisia tehdistöitä.

Annan muu perhe oli palautettu Neuvostoliittoon ja kului vuosikausia, ennen kuin hän sai mitään tietoa heistä. Anna ja Reino avioituivat Ruotsissa, Gävlessä, ja saivat ajan myötä kolme lasta. Oma perhe korvasi jonkin verran menetettyä lapsuusperhettä, mutta ikävä oli kova. Vuonna 1954 tuli kirje Annan perheeltä Virosta, jonne he olivat päässeet Siperiasta. Sen jälkeen he tapasivat harvakseltaan.

Elämä Ruotsissa alkoi sujua pikkuhiljaa, vaikka Annan ja Reinon lapsiakin vielä kiusattiin koulussa heidän taustansa takia. Valeri-poika mm. halusi vaihtaa etunimensä Lennartiksi käydäkseen paremmin ruotsalaisesta.

Reino työskenteli pitkään junanrakennusyhtiössä. Hän jäi eläkkeelle vuonna 1984 ja kuoli saman tien. Anna ja Reino eivät ehtineet toteuttaa suunnitelmiaan matkailusta tai muista yhteisistä harrastuksista. 92-vuotias Anna elää edelleen Gävlessä virkeänä lastensa ja lastenlastensa parissa.

Granditsky, Helen & Westerinen, Anna. 2017. Stenen utanför Leningrad. Visto förlag.

Abel Vesterinen (s. 1877) vaimonsa Hilman kanssa. Abel kuoli sairauteen Suomenlinnan vankileirillä 23.6.1918.

Kansalaissodassa kuolleet ja tuomitut VESTERISET

Teksti Justiina Westerinen • Kuva Jorma Vesterisen yksityisarkisto

Kansalaissodan aikaisissa taisteluissa ja loppuselvittelyjen sekavissa kenttöoikeusmenettelyissä huhtikuun lopulla tai toukokuussa 1918 kuoli yhteensä 18 punaisiksi luokiteltua Vesteristä. Yksi ammuttiin lisäksi jo lokakuussa 1917 ja yksi vielä helmikuussa 1919. Heistä nuorin oli 17-vuotias ja vanhin 46-vuo-

tias. Kuolleista 15 kuului Karjalan sukuhaaraan ja viisi Savon sukuhaaraan. Ammatti on mainittu 16:n tiedoissa: kahdeksan työmiestä, levyseppä, laivan kapteeni, palstatilallinen, palstatilallisen poika, torpparin poika ja kolme talollisen poikaa.

Sodan päättyttyä valkoisten voittoon toukokuussa 1918 piti nopeasti

luoda järjestelmä, jolla valkoisten ottamat noin 80.000 vankia saatiin vastaamaan teoistaan oikeuden edessä. Eduskunta säati jo toukokuun lopulla lain, jolla päätettiin perustaa erillinen tuomioistuin, valtiorikosoikeus, joka jakaantui useisiin eri puolella maata sijainneisiin osastoihin. Lain mukaan valtiorikosoikeuden osastoihin nimi-

tettiin viisi jäsentä, joista kahden tuli olla lakimiehiä, yhden upseeri ja kahden maallikkoja. Valtiorikosoikeuden tuomioista saattoi valittaa valtiorikosylioikeuteen. Tilapäisten kenttätuomioistuinten jakelemat kuolemantuomiot päättyivät, kun valtiorikosoikeudet kesäkuun lopulla 1918 ottivat huolekseen vankien tuomitsemisen. Useimmiten rankaisemisen perusteena oli avunanto valtiopetokseen. Tärkeimmiksi luokitelluissa tapauksissa sovellettiin valtiopetossäännöksen lisäksi maanpetossäännöstä.

Vangit odottivat usein oikeuden käsittelyä nopeasti perustetuilla vankileireillä, missä he myös kärsivät rangaisuksensa. Elintarvikepulasta johtuen olosuhteet vankileireillä olivat katastrofaaliset ja kevääseen 1919 mennessä vankileireillä oli kuollut yhteensä noin 12 500 punaista pääosin heikon ravintotilanteen vuoksi.

Vesterisistä kolme kuoli vankileireillä ennen oikeuskäsittelyä: kaksi heistä sairautteen ja yksi ammuttiin. Valtiorikosoikeus käsitteli vuonna 1918 yhteensä 40 Vesterisen tapauksen, joista neljä oli naisia: kaksi palvelijatarta, siivooja ja työläinen. Miesten ammattijakauma oli seuraava: 17 työmiestä, kahdeksan talollista tai talollisen poikaa, kahdeksan mökkiläisen tai palstatilallisen poikaa, asemamies, merimies ja seppä. Karjalan sukuhaaraan heistä kuului 22 ja Savon sukuhaaraan 18. Kotipaikka Savossa oli kuitenkin vain neljällä, kaikki muut olivat muuttaneet paremman elämän toivossa esim. Kymiin, Helsinkiin tai muualle eteläiseen Suomeen.

Kolme syytettyä vapautettiin kokonaan ja viisi sai kahden vuoden tuomion. Valtaosa (26 kpl) sai kolmen vuoden kuritushuonetuomion avunannosta valtiopetokseen ja tuomittiin sen lisäksi menettämään kansalaisluottamuksensa viideksi vuodeksi. Kaksi sai neljän vuoden ja neljälle lankesi 5–8 vuoden kuritushuonetuomio. Vesteristen saamat tuomiot olivat melko lieviä: kukaan ei saanut yli 10 vuoden tuomiota, puhumattakaan elinkautisesta tai kuolemantuomiosta.

Jo vuoden 1918 aikana annettiin lakeja, joiden mukaan pienempiä tuomioita saaneita voitiin laskea ehdo-

nalaiseen vapauteen. 30.10.1918 P.E. Svinhufvud antoi korkeimman vallan haltijan päätöksen, jolla myönnettiin enintään neljäksi vuodeksi tuomituille oikeus päästä ehdonalaiseen vapauteen. Neljän vuoden tuomion saanut kuopiolainen 25-vuotias työmies Lassi Ville Vesterinen oli erityisen huono-onninen, koska hän menehtyi Kuopion vankileirillä sairauteen jo 21.7.1918.

7.12.1918 yli kuuden vuoden tuomioita valtiorikoksesta alennettiin kolmannella osalla. Vuoden lopulla punavankeja oli tuomion saaneista n. 67 000:sta enää 6100. Viimeiset vangit armahdettiin vuonna 1927 ja samalla heille palautettiin kansalaisoikeudet.

Tuomittujen aikaisemmillä elämäntavoilla näyttäisi olleen osuutta tuomion pituuteen. Kovimman, kah-

Valtiorikosoikeus käsitteli vuonna 1918 yhteensä 40 Vesterisen tapauksen, joista neljä oli naisia.

deksan vuoden, tuomion Vesterisistä sai Kirvun Mertjärveltä kotoisin ollut 20-vuotias talollisen poika Paavo Yrjönpoika Vesterinen, jonka todettiin liittyneen punakaartiin vapaaehtoisesti maaliskuussa 1918. Punakaartissa ollessaan hän oli todistajien mukaan ryöstänyt vaatteita ja rahaa. Paavolla oli myös aiempaa rikostaustaa: hän oli huhtikuussa 1916 päässyt Turun lääninvankilasta, jossa kärsi 6 kuukauden tuomion alle 18-vuotiaana tekemästään törkeästä varkaudesta.

Viiden vuoden tuomion saaneista Rautalammilta Kotkaan muuttanut

46-vuotias sekatyömies Ville Vesterinen oli vuonna 1917 liittynyt Kuljetustyöntekijöiden liittoon ja tammikuussa 1918 punakaartiin, Kotkan rykmenttiin. Hän ei kertomuksensa mukaan ollut taisteluissa, vaan oli suorittanut vartiopalvelusta. Hänen kertomustaan pidettiin epäluotettavana. Hänet oli vuonna 1917 tuomittu varkaudesta neljäksi kuukaudeksi ja hän oli edelleen kansalaisluottamusta vailla. Ville kuoli vankeudessa tammikuussa 1919.

Seuraavat kaksi Vesteristä olivat sen sijaan pyydettyjen virkatodistusten mukaan puhdasmaineisia ja heihin sovellettiin annettuja armahdussäännöksiä. Kuudeksi vuodeksi tuomittu 34-vuotias talollisen poika Mikko Juhonpoika Vesterinen Uudenkirkon Inosta oli liittynyt työväenyhdistykseen vuonna 1907 ja toiminut sen puheenjohtajana ja rahastonhoitajana. Hänet oli valittu kapinaliikkeen alussa miliisiksi ja kunnanvaltuuston jäseneksi. Mikosta annettiin oikeudelle kuitenkin myönteisiä todistajanlausuntoja.

Toinen viiden vuoden tuomion saanut oli 31-vuotias kivityömies Herman Joosepinpoika Vesterinen Uudenkirkon Kuuterselästä. Hän oli ollut jäsenenä työväenyhdistyksessä ja liittynyt punakaartiin omasta halustaan helmi-maaliskuussa 1918. Vaikka hän oli sekä toiminut vartiomiehenä, että ollut taisteluissa mukana, on pöytäkirjoihin merkitty, että hän vaikuttaa suoralta mieheltä ja kertomus on uskottava. Hermania ehdotettiin vapautettavaksi.

Molemmat pääsivät vapaaksi muuttaman kuukauden vankeuden jälkeen. Elämä – ja suku – jatkui eteenpäin. Hermanin perheeseen syntyi Gunilla-tytär syyskuussa 1920 ja Mikolle Sulo Onni-niminen poika jo tammikuussa samana vuonna.

Lähteet:

Suomen sotasurmat 1914-1922 –tietokanta. vesta.narc.fi/cgi-bin/db2www/sotasurmahaku/input

Valtiorikosoikeuden ja valtiorikosoikeuksien arkistot. digi.narc.fi/digi/dosearch.ka?new=1&haku=valtiorikos
Westerinen, Justiina. 2007. W/Vesterisistä 1500–2003.

Ervo ja Raija Vesterinen tyttäriineen Amerikassa 1979. Minna istumassa edessä.
 Alhaalla vasemmalla: Minna ja sisarukset Chapel Hillissä.
 Alhaalla oikealla: Minna leikin pyörteissä.

Minna ja isoisä Heikki Vesterinen.

MINNA LEHVÄSLAIHO – taiteilija ja kuvittaja

Teksti: Mikko Vesterinen Kuvat: Minna Lehväslaihon arkisto

Vesteristen sukuseuran kesämatka suuntautui Porvooseen. Siellä asuu myös taiteilija ja kuvittaja Minna Lehväslaiho os. Vesterinen, jolla on työtila Vanhan Porvoon Jokikadulla, Porvoonjoen rannalla. Kesämatkalaisilla oli onni tutustua Minnan ihaniin, naivistisiin maalauksiin lauantain turistikerroksen lopuksi. Jo siellä sovimme haastattelusta Vesteristen Viestiin. Sateisena lokakuun sunnuntaina tapasimme sitten kahvikupin ääressä.

Aloitamme jälleen taustatiedoilla. Minnan isoisä Heikki, edustaen Karjalan sukuhaaraa, oli yksi sukuseuran perustajajäseniä. Isä Ervo on toiminut seuran puheenjohtajana vuosina 1996–2000. Minna itse ei ole ollut aktiivisesti sukuseuratoiminnassa mukana jo pelkästään senkin takia, että on viettänyt lähes parikymmentä vuotta ulkomailla.

Monipuolinen lapsuus ja nuoruus

Vanhemmat, Ervo ja Raija Vesterinen antoivat Minnalle ja hänen kolmelle siskolleen turvallisen lapsuuden. Lääketieteissä uran tehnyt isä ja maa- ja metsätalouden maisteri -äiti ovat tukeneet lapsiaan pienestä pitäen tukien heidän valintojaan ja ratkaisujaan eri elämäntilanteissa. Perheen tuttavapiiriin kuului paljon myös taiteilijoita ja lapset tottuivat käymään museoissa, taidenäyttelyissä ja konserteissa. Isänäiti oli pianonsoiton opettaja, joten tytöt saivat tietenkin pianotunteja. Koko perhe myös lasketteli ja uskokaa tai älkää, Minna harrasti jalkapallon ohella myös mäkihyppyä! Kuka meistä voi sanoa, että on hypännyt Herttoniemen (tai mistään kunnon)

hyppyrimäestä? Minna tosin tunnustaa olleensa huono hypääjä.

Työn perässä perhe muutti Helsingistä Kiuruvedelle vuonna 1968, sieltä Kotkaan 1970 ja Espooseen 1972. Vuonna 1978 oli vuorossa Yhdysvallat ja siellä Chapel Hill Pohjois-Carolinassa. Ervo toimi siellä WHO:n tutkijana. Minna muistaa tämän ajan hienona kokemuksena ja se oli yksi syy omaan lähtöön maailmalle – hän halusi antaa omille lapsilleen yhtä hienon kokemuksen. Tältä ajalta Minna muistaa perheen kolmen viikon automatkan ympäri maata. Myös pääsy Tutankhamonista kertovaan näyttelyyn New Yorkissa on jäänyt vahvasti mieleen. Sinne oli ollut kolmen kuukauden jonot, mutta isä oli puhunut heidän tulevan Suomesta, eikä uutta mahdollisuutta olisi päästä näyttelyyn, niinpä he olivat päässeet sinne. Myös Star Wars -kuume iski lapsiin. Isä Ervo on sanonut katuvansa vain yhtä asiaa siitä ajasta – että oli rajoittanut lasten halua ostaa erilaisia fanikamoja. Käytössä on yhä yksi tyynyliina, joka on erinomaisessa kunnossa 40 vuoden jälkeenkin. Lukioaikana Minna teki paluun Pohjois-Carolinaan viettäen vaihto-oppilasvuoden vanhojen koulukavereiden kanssa.

Perhe, opiskelut ja ura ulkomailla

Vanhemmat eivät määränneet tyttöjä koulutuksen suhteen vaan he saivat vapaasti valita alansa kiinnostuksen mukaan. Yhdestä siskosta tuli isän jalanjäljissä lääkäri, toisesta lentotemäntä ja kolmannelta kehitysvammaisten hoitaja ja sosiaalikasvattaja. Jokainen on myöhemmin kouluttautunut lisää.

Minna ja sisaret, Maaritin rippijuhla.
Oikealla: Minnan kaksi nuorinta lasta, India Matiaksen sylissä Kapkaupungissa.

Lääkärisisko on ensimmäiseltä koulutukseltaan hammaslääkäri ja tälläkin hetkellä lentoemännästä on tulossa farmaseutti ja sosiaalikasvattaja opiskelee taidehistoriaa. Minna on opiskellut yliopistossa luonnontieteiden lisäksi kirjallisuutta ja luovaa kirjoittamista.

Minna meni naimisiin nuorena ja sai ensimmäisen tytön, Miljan, 1988. Opiskelut Helsingin yliopistossa biokemistiksi alkoivat seuraavana vuonna. Toinen lapsi, Matias syntyi vuonna 1995. Vuonna 1996 perhe muutti Cambridgen lähelle itä-Englantiin, jossa Minna sitten valmistui. Minna työskenteli Sanger-instituutin genomi-projektissa, jossa tutkittiin ja kartoitettiin ihmisen perimää. Siellä syntyi myös kolmas lapsi, tytär India. Instituutin työsopimukset solmitaan korkeintaan yhdeksän vuoden pituisiksi, joten sen jälkeen mietittiin eri vaihtoehtoja, mukana olivat myös Suomi ja Kanada, mutta lämpö voitti. Vuonna 2005 he muuttivat Etelä-Afrikkaan, Kapkaupunkiin. Monesti uutisista välittyvä väärä kuva eri maailmankolkista. Minna muistaa, kun hän lähti autolla Matiaksen kanssa Pöytävuorelle ja joutui välillä menemään tankkaamaan. Huoltoaseman pihalla oli outo harvahampainen mies, joka kiinnostui heistä. Mennessään maksamaan tankkausta, mies seurasi perässä ja siinä vaiheessa Minna ajatteli, että näinköhän tässä menee henki. Mies olikin kiinnostunut tietämään, mistä he ovat kotoisin ja kuullessaan, että Suomesta, oli hän nauraen todennut, että hänen sukunimensä on Turtiainen. Se ei tarkkaan selvinnyt, mistä mies oli nimensä saanut, mutta hänen isänsä taisi olla merimies. Siitä lähtien Minna ei pelkoa enää tuntenut ja hän päätti luopua ennakkoluuloistaan.

Koti oli Hout Bayssa, reilun 20 kilometrin päässä keskustassa. Minna työskenteli biolääketieteellisenä kuraattorina värillisten yliopistossa. Etelä-Afrikan rotuerottelupolitiikan aikana väestö oli jaettu tarkasti valkoisiin, intialaisiin, värilisiin ja mustiin ja heillä oli tiukat säännöt, mikä oli millekin ryhmälle sallittua. Vaikka maa siirtyi demokratiaan 90-luvun puolivälissä, tietty luokkajako oli edelleen olemassa.

Vuonna 2009 tie vei Saudi-Arabiaan. Minna tutki siellä eri eliöiden puolustautumista mikrobeja vastaan. Antibiooteille resistenttien bakteerien kannat lisääntyvät koko ajan, joten luonnosta on etsittävä niille uusia vaihtoehtoja. Saudi-Arabia yllätti monessa suhteessa positiivisesti, länsimaissa annettu kuva elämästä siellä on väärä. Naisten asema on rajoitettu, mutta toisaalta heillä on erityisoikeuksia – he eivät esim. jonota maahantulomuodollisuuksia vaan sen joutuvat hoitamaan miehet. Toisaalta vasta vähän aikaa sitten naisten sallittiin ajaa autoa, viimeisenä maana maailmassa. Luokkajako oman maan väestön ja ulkomaalaisen halpatyövoiman välillä on Minnan mielestä pahin epäkohta maassa.

Vuonna 2013 poika Matias valmistui ylioppilaaksi ja perhe osti talon Porvoon Ilolasta. 2014 Minna ja India palasivat Suomeen, poika Matias oli tullut jo aikaisemmin ja aviomies palasi sitten vuonna 2015.

Taiteilijana eteenpäin

Saudi-Arabian aikana Minna toimi kuvaamataidon opettajan sijaisena isossa kansainvälisessä koulussa, jossa lapsia oli lähes 90 maasta. Osa lapsista tuli karuista ja puutteellisista oloista, kuvaamataito toimi lapsille henkisesti tärkeänä asia-

Minna maalaamassa.

Valmis työ.

na, he saivat näillä tunteilla onnistumisen tunteen. Jo sakset saattoivat olla tuntematon esine osalle viidesluokkalaisia lapsia. Erityisesti Minna muistaa yhden syyrialaisen pojan, joka oli nähnyt kuinka hänen mummonsa oli ammuttu ja kuinka pystyi taiteen avulla auttamaan tätä tunteiden käsittelyssä.

Minna oli harrastanut maalausta koko elämänsä, mutta Porvoossa hän päätti keskittyä siihen. Hän käyttää sekatekniikkaa ja akryylivärejä. Öljyvärejä ei voi käyttää allergian vuoksi. Naivistisen tyylin hän kokee omakseen.

Näyttelytoiminta alkoi Tuuloksessa, josta äiti on kotoisin ja jossa vanhemmilla on kesämökki. Paikkakunnalla oli yhdessä navetassa näyttely, johon myös Minna osallistui. Yksi ystävä otti työt nähtyään yhteyttä Iittalan naivistinäyttelyn järjestäjiin, Iittalalla kun on 30-vuotinen historia naivistinäyttelyistä. Minna sai kutsun ja osallistui muutamalla talviaiheisellä työllä vuoden 2014 talvinäyttelyyn. Sinänsä hauska yksityiskohta on, että lumiaiheet maalaukset syntyivät Saudi-Arabiassa – kun etäisyyttä oli tarpeeksi, aihetta pystyi käsittelemään eri tavalla.

Kun verkosto taiteilijapiireissä kasvoi, seurasivat kutsut Puolaan ja sitä kautta Berliiniin. Useita näyttelyitä on ollut myös Belgiassa, Brasiliassa, Espanjassa, Sveitsissä, Tsekissä ja Virossa, ja seuraavan puolen vuoden sisällä myös Romaniassa ja Israelissa. Yksi vanhempien taiteilijaystävä suositteli Minnaa Paletille, joka painaa postikortteja. Paletti otti hänen kortteja valikoimaansa ja ehdotti sitten joitakin töitä Unicefille ja näin alkoi se yhteistyö. Tänä vuonna on tehty kortti myös Lions-liitolle ja ensi vuoden keväänä tulee pääsiäiskortteja Punaiselle Ristille.

Tulevaisuus

Minnan tämän hetken haaveena on kirjoittaa ja kuvittaa lastenkirja. Perhe, lapset ja lapsenlapset ovat tärkeimpiä asioita hänen elämässään. Vanhemmat ovat aina olleet tukena ja Raija-äiti on aina valmis auttamaan tyttäriään mm. lastenlasten hoidossa ja koulunkäynnin tukemisessa. Milja-tytär on jo naimisissa ja asuu miehensä ja kolmen lapsensa kanssa Mauritiuksella. Lapset ovatkin tottuneet kansainvälisiin ympyröihin ja vaikka arvostavatkin Suomea, niin Suomen kylmästä ilmasta he eivät pidä. Kun näin sateisen harmaana sunnuntaina keskustellaan, ei ihmettele kaipua lämpöön yhtään. Minnalle se ei ole ongelma, mutta hän muistaa, kuinka he Saudi-Arabiassa ollessaan herättivät lapset katsomaan sadetta, koska se oli niin harvinaista siellä.

Kun puhumme maailmasta yleensä ja huolista, Minna mainitsee ilmastonmuutoksen. Hän näki maailmalla jo sen vaikutuksia esim. Kapkaupungin alueella. Tänä vuonna siellä on vaivannut äärimmäinen kuivuus. Toisena huolena hän pitää ääri-islamien nousua, se pienenä vähemmistönä väärällä tulkinnallaan pilaa maltillisen enemmistön uskonnon maineen.

Suomea Minna pitää yhtenä parhaimmista maista elää. Lähivuosina hän voi kyllä vielä muuttaa asumaan ulkomaille, mutta parinkymmenen vuoden jälkeen hän uskoo varmasti asuvansa Suomessa.

Jos käynte Porvoossa, kannattaa pistäytyä Minnan työhuoneella Jokikatu 53:ssa ja tutustua hänen maalauksiin ja postikortteihin.

Helsinki-Vantaan vartiolentolaivueen avajaiset 1.6.2017. Kuvassa kansliapäällikkö Päivi Nergin lisäksi rajavartiolaitoksen esikunnan apulaispäällikkö, kenraalimajuri Ilkka Laitinen.

Sisäministeriön kansliapäällikkö Päivi Nerg, os. Vesterinen

Teksti Mikko Vesterinen • Kuvat Päivi Nergin arkisto

Vuonna 2014 alkoi Eurooppaan pyrkiä runsaasti pakolaisia ja siirtolaisia Lähi-idästä, Afrikasta ja Aasiasta tarkoituksena hakea turvapaikkaa. He pyrkivät pääosin Välimeren yli, mutta myös Balkanin kautta. Meren ylitykseen lähdettiin salakuljettajien huijaamina hyvin puutteellisin aluksin. Vuoden 2015 syyskuussa meitä

kaikkia järkytti syyrialaisen kolmivuotiaan Aylanin hukkunut ruumis, joka oli huuhtoutunut Turkin Bodrumin rannalle. Syksyllä 2015 Suomi heräsi viimeistään tilanteeseen, kun länsirajan kautta saapui runsaasti turvapaikanhakijoita. Kun vuonna 2014 koko vuoden aikana hakijoita oli ollut 3600, niin vuonna 2015 määrä kasvoi 32 500:an.

Pelkästään syyskuun aikana hakijoita oli noin 11000. Silloin sisäministeriön kansliapäällikkö Päivi Nerg alkoi näkyä eri medioissa selostamassa tilannetta ja tehtyjä toimenpiteitä. Vesteristen Viestin toimitus sai vinkin Päivin olevan omaa sukuaan Vesterinen, joten haastatteluhan oli suorastaan velvollisuus. Työkiireiden takia se tehtiin sähkö-

Päivi Nerg ja hänen miehensä Jukka Nerg Norjasta metsäkongressista kesällä 1994.

postin avulla. Sukukirjan avulla selvisi myös, että Päivi on tunnetun parlamentaarikon Vihtori Vesterisen pojantytär. Päivi kuuluu siis Savon sukuhaaraan.

Suku ja sukuseuratoiminta Oletko sinä tai joku sukusi jäsen ollut koskaan kiinnostunut sukuseuratoiminnasta?

Sen verran että olen seurannut äitini Pirkko Vesterisen saamia kirjeitä, kirjoja yms., että tiedän seurasta ja sen toiminnasta jotain. En ole itse osallistunut ajan puutteen vuoksi.

Isoisäsi Vihtori kuoli melko pian syntymäsi jälkeen. Onko hänellä kuitenkin ollut vaikutusta elämääsi jollain tavalla?

Isoisän toiminnalla on totta kai ollut henkinen merkitys elämässäni, samoin kuin sedälläni Paavo Vesterisellä. Heidän kauttaan sain sekä lukemalla ja seuraamalla nähdä mallin yhteiskunnallisen vaikuttamisen merkityksestä, rohkeudesta ja esikuvan merkityksestä. Papastani tehdyt kirjat olen useampaan kertaan lukenut ja selannut sekä hakenut myös omiin puheisiin esimerkkejä sieltä.

Kerro omista vanhemmista ja sisaruksistasi?

Äitini oli ennen kaikkea perheen äiti meille koko sisarusparvelle. Hän nukui pois 2007.

Isä oli kanttori peruskoulutukseltaan, mutta toimi lopputyöuransa pankinjohtajana Suolahdessa. Isäni kuoli v 1974, vain 63-vuotiaana, juuri ennen eläkkeelle jäämistään. Itse olin silloin 16-vuotias.

Kasvoin veljesten ympäröimänä, yksi nuorempi ja kaksi vanhempaa veljeäni olivat kotona yhtä aikaa. Olen siis oppinut selviämään pienen nahistelun keskellä. Vanhemmat sisarukset olivat jo poissa kotoa. Isäni kuolema, ollessani pahimmassa teini-iässä, oli kova paikka. Vaade kasvaa aikuiseksi nopeasti oli kova ja vaikutti selvästi omaan kehitykseeni.

Minkälaisen henkisen perinnön vanhemmat jättivät?

Vastuullisuus, kova työn tekeminen, verkostoituminen, omastaan jakaminen, maanläheisyys, suvun merkitys. Nämä ovat tällä hetkellä mieleeni nousevia termejä vanhempien perinnöstä. Isovanhempieni maalaistolotaustan

merkitys taas näkyy siinä, minne opintoni suuntautuivat.

Mitä muistoja voit kertoa kouluajalta?

Koulusta pidin. Taisin olla kiltti, ahkera tyttö, jota opettajat kohtelivat hyvin. Kurinpito, jota silloin kyllä oli, kohdistui luokkani poikiin. Hyviä ystävyysuhteita syntyi ja ne ovat kestäneet tähän päivään saakka.

Nuoruusaika

Mitä harrastit?

Partio oli toinen lempiharrastuksistani, sieltä tottakai leirit parhaita muistoja, joukossa jopa yksi yhteispohjoismainen leiri Tanskassa. Luonnossa liikkuminen ja selviäminen ja retkeily jäivät osaksi minua noilta ajoilta.

Toinen paljon aikaa vievä harrastus oli kilpauinti. Sain olla osa Äänekosken ja Suolahden yhteistä kilpauintiporukkaa. Hieno porukka, jossa useita kertoja viikossa harjoiteltiin, käytiin kilpauintireissuissa ja leireillä. Elinikäisiä ystävyksiä sain sieltäkin, samoin liikunnan ja urheilun merkityksen omaan elämäni. Erilaiset lajit ja kuntoliikunta ovat osa elämäntapaani tälläkin hetkellä, samoin urheilun seuraaminen ja kilpailuvietti.

Työpöydän ääressä

Yksi monista puhetilaisuuksista

Varsinaiset opiskelut

Mitä ja missä olet opiskellut?

Lähdin opiskelemaan maatalous- ja metsätieteelliseen elintarviketieteitä (silloin ns. ”maitopuoli”). Isovanhempineni tausta näkyy tässä, ja toisaalta yhden sisareni Sveitsi-kytkennät. Sain siellä ennen opintoja tutustua juuston tekemiseen ja muutoinkin sen maan elintarviketoimintaan. Nämä kaksi sektoria yhdistyivät opinnoissani. Viikissä opiskelu oli hienoa oppimisen aikaa, samoin opintoihini siihen aikaan kuuluneet monipuoliset ja pitkät (n. 1,5 v) harjoittelujaksot sekä useassa Suomen meijerissä että maatalouspuolella. Opiskeluaikani antoi hyvän pohjan sille, että teoria ja käytäntö on mahdollista ja hyvä yhdistää kaikessa tekemisessä.

Opiskelin siis Helsingissä, siellä perustin perheen ja sain lapsen. Toista lasta odottaessamme palasimme maakuntiin takaisin.

Aikaisempi ura

Missä olet ollut töissä ja mitä työt pitivät sisällään? Mitä haasteita, anteja, kokemuksia?

Aloitin työt Kuopiossa Lihakunnassa laboratoriopäällikkönä. Elintarviketuolella kyllä, mutta lihateollisuudessa, jota en tuntenut lainkaan. Heti siis

heitettiin esimieheksi ja alalle, joka on kovin miehistä ja ei niin ”siistiä” teollisuutta kuin meijeripuoli on. Siellä sain hienoa tukea organisaation johdolta, he halusivat testata kykyjäni eri tavoin ja nostivat minua vaativampiin tehtäviin. Organisaatiofuusiot tulivat kuvaan mukaan, savolainen ja pohjalainen yritys fuusioituivat ja muodostettiin Atria Oyj. Sen henkilöstö- ja laatujohtajana Nurmossa (jonne siis perheellä muuttimme) toimin tämän työuravaiheen lopussa.

Sain kokea nuorena naisena sen, että miesvaltaisella alalla, kokeneiden johtajien tukemana on mahdollista edetä omien vahvuksiensa ja toimintatapojensa mukaisesti. Opin myös suoraviivaisen johtamisen mallin; asiat selvitetään, päätetään, toimeenpannaan ja seurataan ja sitten korjataan, jos tarpeen on.

Sieltä hyppäsin yliopistomaailmaan Kuopioon, jonne perheemme taas muutti. (Elämäni ratkaisut tehtiin aina perheen koossapysymisen ehdoilla. Emme halunneet, että toinen olisi ns. matkalaukku isä tai -äiti). Siellä toimin hallintojohtajan tehtävässä ja taas vedin yhden fuusion lävitse. Toimin projektijohtajana Itä-Suomen yliopiston muodostamisessa. Yliopistomaailmasta opin dialogin, väittelyn, erilaisten

näkökulmien olemassaolon ja tarpeen sekä päätösehdotusten perustelemisen tarpeellisuuden.

Sieltä siirryin valtiovarainministeriön ylijohtajaksi Helsinkiin. Se oli ensimmäinen kerta lähelle poliittista päätöksentekijöitä, ministereitä. Näkökulmana oli koko Suomi - ja rahaministeriö. Taas kerran sain ”rakentaa” urani uudelleen.

Nykyinen kansliapäällikön virka

Nimityksesi aiheutti hieman polemiikkia. Miten koit sen? Miten kriittistä selviää?

Nimityspolemiikki yllätti minut täysin. Se mistä jopa hieman loukkaannuin, oli se, että koin, että osaamiseni ja kokemukseni sivuutettiin täysin. Ja että lyhyt kokeilu (3 kk) maakunnassa politiikan saralla nousi esille sillä volyyymillä. Yksi ja ainoa kokeilu siihen maailmaan teki minusta median mielestä täyden poliitikon, jolla ei mitään osaamista eikä näyttöjä.

Kun tietää osaamisensa ja sen, ettei ole poliitikko ollut, eikä ole (kokeiluakaa lukuun ottamatta), niin hyvällä itsetunnolla ja hyvällä tukiverkostolla selviää kyllä eteenpäin. Kaikesta oppii. Tässä opin median toimintatapoja, ja siitä oli varmasti hyötyä syksyn 2015 mylläkässä.

Turvapaikanhakijoiden määrä nousi 2015 hyvin jyrkästi. Kerro niistä ajoista, mitä teitte, että hommat saatiin pyörimään? Jos nyt katsot noita aikoja, missä tehtiin oikeita ratkaisuja, missä olisi ehkä pitänyt tehdä toisin (jälkiviisastelua tämän hetken tietojen pohjalta)?

Hommat saatiin pyörimään kriisijohtamisen metodeilla. Tiukka tilannekuvan seuranta, selkeä johtamismalli, yhteisesti sovitut toimet ja erittäin hyvä yhteishenki sekä omalla sektorillani että koko valtioneuvostossa.

Jouduin ottamaan ns. puhuvan pään roolin tietoisesti. Jaksoin, koska teimme asioita yhdessä sekä virkakunnan että hallituksen kanssa – Suomen hyväksi.

Parempi varautuminen olisi helpottanut tilannetta. Silloin ei olisi tarvinnut tehdä niin rajuja liikkeitä esim. vastaanottokapasiteetin nostamisessa.

Turvapaikkakriteerejä on sittemmin tiukennettu. Onko seula jo liian tiukka? Miten käsittely saadaan sellaiseksi, että kaikki asiat tulevat otetuksi huomioon?

Euroopan unionissa on samat kriteerit joka maassa. Suomi ei voi tehdä omia ratkaisujaan. Kriteerit on tehty pakolais- ja kansainvälisen suojelun näkökulmasta, ei esimerkiksi vastaamaan parempaa elintasoa hakevien tarpeisiin. Sotapakolaiset ovat myös haasteellisia tästä näkökulmasta. Osassa maata kun voi olla aivan rauhallista, jolloin kriteerit eivät täyty (vrt. Syyria, jossa koko maa sodassa ja Irak, jossa vain osa sekä ISIS- haasteet).

Perheiden osalta perussääntö on se, että jos isä ja äiti eivät täytä turvapaikkakriteereitä, lapset seuraavat mukana. Yksintulleiden alaikäisten lasten osalta on omat kriteerit. Lasten oikeuksien osalta Suomen soveltamiskäytäntöjä on haettu Korkeinta hallinto-oikeutta myöten.

Koko EU-alueella haetaan uutta turvapaikkakriteeristöä, joka vastaisi selkeästi paremmin suojelun tarpeessa olevien löytymiseen koko isosta määrästä turvapaikanhakijoita ja joka estäisi järjestelmän hyväksikäytön. Kehitettävää on, sen me kaikki olemme

nähneet. Ennakkopäätöksiä on myös haettu Korkeimmasta hallinto-oikeudesta saakka.

Avustamisesta, majoittamisesta ja sen laillisuudesta on puhuttu syksyllä 2017. Onko siihen tarvetta antaa vielä kommenttia?

Kaikki hätäapu ja -tuki on tarpeen ja sallittua hädässä olevien auttamisessa. Mutta viranomaisten vastustaminen on lainkin mukaan kiellettyä.

Toisaalta poliitikot puhuvat pienestä syntyvyydestä. Miltä terveiden aikuisten maahantulo näyttäätytysinä kontekstissa?

Suomi tarvitsee maahanmuuttajia. Maahanmuutto tulee saada hallituksi eri kanavien kautta. Yksi väylistä on humanitäärinen väylä, jossa Suomi kantaa vastuunsa hädässä olevien auttamisessa. Heidän kotouttamisensa tulee hoitaa hyvin. Muut väylät ovat työn, opiskelun tai perhesiteiden kautta Suomeen tuleminen. Jokainen väylä on saatava sujuvaksi ja houkuttelevaksi. Myös humanitäärinen.

Miten pakolaiskriisiä pitäisi hoitaa Euroopan ja Suomen tasolla?

Tarvitaan muuttoliiketoimien kokonaisuus, jolla muuttoliikepainetta voidaan kestäväällä tavalla hallita ja vähentää. Kestävät toimet tulee ulottaa sekä tukeen ja toimiin kolmansissa maissa (juurisyyt ja uudelleensijoittaminen pakolaisleireiltä), ulkorajavalvontaan sekä EU:n sisäisiin toimiin (solidaarisuus, vastuunkato poikkeustilanteissa, palauttaminen ja vapaan liikkuvuuden järjestelmä).

Suomen tulee olla osa tätä EU-järjestelmää ja kantaa oma vastuunsa humanitäärisestä maailman tilanteesta. Meidän tulee koko yhteiskuntana, organisaatioina ja ihmisinä olla valmis kantamaan vastuumme.

Vielä työstä yleisesti

Ura – mikä on mielestäsi suurinta, mitä saavuttanut?

Olen saanut tehdä vastuullisia työtehtäviä sekä yrityspuolella, yliopistomaailmassa että valtioneuvostossa. Sekä maakunnissa että pääkaupunkiseudulla

ja se on ollut suuri etuoikeus. Uraani on mahtunut paljon ilon aiheita ja yhteisiä isoja saavutuksia, mm. Itä-Suomen yliopiston synnyttäminen, turvapaikkaprosessin hoitaminen ja Veikkaus Oy:n syntyminen.

Oma perhe

Millainen on nykyinen perheesi?

Asumme Kauniaisissa metsänhoitaja-mieheni kanssa. Kesämökki on Laukaassa. Meillä on kolme lasta, jotka kaikki ovat jo aikuisia. Ilonamme on kolme lastenlasta ja neljäs pian syntymässä. Nuoremme ovat eri puolilla maailmaa, tytär on ollut vuoden USAsa New Yorkissa töissä, poikamme on perheensä kanssa Münchenissä töissä ensimmäistä vuottaan ja toinen tyttäremme asuu perheeseen Helsingissä.

Lapset ja lastenlapset ovat paras tulos elämässämme. Heidän kauttaan elämä jatkuu.

Kesämökkielämä, liikunta, golf, musiikki, ev.lut.kirkon toiminta kerhoineen ja pyhäkouluineen ja yhdessä oleminen ovat meidän perheemme juttuja. Jo pienestä saakka lapset ovat niihin tottuneet. Toisesta välittäminen ja huolta pitäminen ovat perusarvojamme, samoin yhteiskunnallisen kehityksen tukeminen sitä kautta.

Tulevaisuus

Mitä suunnitelmia on tulevaisuuden varalle?

Haaveilen vielä yhdestä uudesta 5-vuotiskaudesta ennen eläkkeelle jääntiäni. Kaudesta, jossa voisin käyttää kaikkea hankkimaani osaamista Suomen hyväksi. Olen juuri hakenut uutta virkaa valtiovarainministeriöstä.

Toisaalta haluan antaa aikaani perheelleni niin paljon kuin vain pystyn.

Vesteristen Viestin toimitus kiittää kansliapäällikkö Päivi Nergä ja hänen sihteerinään Annamajja Vihervirtaa haastattelusta ja toivottaa hyvää jatkoa ja voimia tulevissa haasteissa.

Haastattelun jälkeen Helsingin Sanomissa uutisoitiin 24.11.2017, että Päivi Nerg nimitettiin valtiovarainministeriön uudeksi hallintopolitiikan alivaltiosihteeriksi. Hän aloittaa tehtävässä vuodenvaihteessa ja pesti kestää viisi vuotta. Vastuulleen hän saa valtion henkilöstöjohtamisen, hallinnon kehittämisen ja julkisen hallinnon digitalisaation.

Vesterisiä
satavuotiaassa
Suomessa ennen ja nyt

Suomi
Finland
100